نشست اندیشکده اقتصاد بین‌الملل پترسون

احتمال وقوع جنگ یارانه‌ها در اقتصاد جهانی

سیسیلیو مال‌استروم
از موسسه اقتصاد بین‌الملل پترسون[1]

آنابل گونزالس
از سازمان تجارت جهانی[2]

اینو منک
از شورای روابط خارجی آمریکا[3]

یادداشت

اقتصادهای پیشرفته سال‌ها است که از سیاست‌های صنعتی و اعطای یارانه‌ها با استدلال ناکارآمدی این سیاست اجتناب کرده‌اند. اما آمریکا با قانون کاهش تورم از سال ۲۰۲۲ رویکرد جدیدی را در پیش گرفته و برای خرید وسایل نقلیه الکتریکی، صنایع سبز و تولید انرژی‌های تجدیدپذیر پاک یارانه‌های سنگینی در نظر گرفته است. اقتصاد جهانی در حال ورود به جنگ یارانه است و در حالی که برخی از یارانه‌ها برای گذار سبز ضروری هستند، برخی دیگر خطر ایجاد انحراف در بازارهای جهانی و ممانعت از نوآوری را به همراه آورده‌اند. اما آیا راهی برای یافتن تعاریف مشترک از یارانه‌های خوب و بد و جلوگیری از افزایش تنش‌های تجاری وجود دارد؟ نشست «اندیشکده پترسون»، در تاریخ ۳۱ خرداد با حضور سه صاحب‌نظر مطرح در عرصه سیاست‌های تجاری و صنعتی، به موضوع احتمال وقوع جنگ یارانه‌ها در سطح جهان پرداخته است. سخنرانان نشست «آنابل گونزالس»، معاون مدیرکل سازمان تجارت جهانی، «اینو منک» پژوهشگر مطرح عرصه سیاست‌های تجاری در اندیشکده روابط خارجی آمریکا و دبیر جلسه «سیسیلیو مال‌استروم» از اندیشه پترسون هستند که هر سه ظرف چند ماه اخیر در حوزه اجرا و نظر یادداشت‌ها و مقالات تاثیرگذاری در موضوع موج جدید سیاست‌های صنعتی و عواقب جنگ یارانه‌ها بر تجارت جهانی منتشر کرده‌اند. مباحث جدیدی که در این نشست مطرح می‌شود خواننده را با بی‌توجه‌ای شدید آمریکا به قواعد سازمان تجارت جهانی، عواقب ورود کشورهای صنعتی به جنگ یارانه‌ها، دلایل بی‌عملی سازمان تجارت جهانی در قبال این جنگ و جایگاه بسیار ضعیف این سازمان در مراقبت از قواعد تجارت آزاد ظرف سال‌های اخیر آشنا می‌کند.

1. Cecilia Malmström (Peterson Institute for International Economics)
2. Anabel González (World Trade Organization)
3. Inu Manak (Council on Foreign Relations)

مشروح گفتگوهای نشست

«سیسیلیو مال‌استروم» (مجری)

خب عزیزان، همان‌طور که احتمالا می‌دانید من، «سیسیلو مال‌استروم»، عضو ارشد اما غیرمقیم «موسسه اقتصاد بین‌الملل پترسون» هستم و ما امروز به موضوع یارانه‌ها خواهیم پرداخت. در حال حاضر دنیا موج سنگینی از یارانه‌ها و سیاست‌های صنعتی را تجربه می‌کند که تا پیش از این مدت‌هاست شاهد آن نبوده است. البته همه‌گیری کووید-۱۹ و ضرورت حمایت از تولید باعث شد کشورهای مختلف یارانه‌های سنگینی به بخش صنعت واریز کنند اما اخیرا این یارانه‌ها شدیدا افزایش یافته‌اند که دیگر انگیزه آن نه کمک به بازگشت اقتصادها از رکود ناخواسته پاندمی، بلکه تشدید رقابت، خودکفایی با نگاه راهبردی امنیت ملی و البته حداقل در ظاهر نیاز فوری به مدیریت تغییرات اقلیمی و بحران‌های آب و هوا شده است.

چین از مدت‌ها پیش به صنایع خود یارانه پرداخت می‌کرد اما اخیرا شاهد سرمایه‌گذاری دولت آمریکا در ارتقای نیمه‌هادی‌ها و باتری‌ها و در سال گذشته تصویب قانونی تحت عنوان قانون کاهش تورم به منظور اعطای یارانه به خودروهای برقی، تولید سبز و انرژی‌های تجدیدپذیر بودیم. دقت کنید که این همان آمریکایی است که به طور سنتی نسبت به سیاست‌های صنعتی بسیار اکراه داشت. همچنین اتحادیه اروپا در نظر دارد یارانه‌های سنگینی به باتری‌ها، نیمه‌هادی و سوخت‌های هیدروژنی بدهد و به دنبال یافتن شرکای سرمایه‌گذاری در تولید «عناصر راهبردی معدنی» است و از آن طرف اروپا کمک‌های دولتی به کشورهای مختلف در سراسر جهان را کاهش داده است و البته روندهای مشابه‌ای را نیز در ژاپن و کانادا شاهد هستیم.

اینکه به هنگام شکست‌های بازار باید دولت مداخله کند و اینکه دولت‌ها باید تعهدات خود را به تغییرات اقلیمی جدی بگیرند، قابل فهم است اما از آن طرف از گذشته دور تا کنون اثبات شده است که یارانه‌ها مخرب هستند و تجارت و رقابت را در عرصه جهانی مختل می‌کنند. پس این سوال مطرح می‌شود که یارانه خوب چیست و یارانه بد کدام است؟ چگونه می‌توانیم به خوبی این دو را از هم متمایز کنیم؟ اگر تشخیص دادیم یارانه‌ای مخرب است به چه ترتیب باید جلوی آن را بگیریم؟ این چند سوال محورهای گفتگوی امروز را شکل خواهند داد.

امروز با افتخار در خدمت دو سخنران متخصص و معروف در پرداخت به موضوع این جلسه هستم که کمک خواهند کرد به پاسخ سوالات پیش‌گفته نزدیک شویم. «آنابل گونزالس» وزیر تجارت کاستاریکا در گذشته و معاون مدیر کل سازمان تجارت جهانی در حال حاضر و «اینو مَنِک» محقق علوم سیاسی و پژوهشگر سیاست تجاری در شورای روابط خارجی مهمانان ما هستند.

عزیزان هر دو بسیار خوش آمدید، برای شروع کار در زمینه یارانه، می‌دانیم که ادبیات نظری زیادی در این مورد نوشته شده و اگر یارانه را نوعی کمک مالی دولتی به تولیدکنندگان یا فروشندگان یا ارائه خدمتی از ناحیه دولت برای افزایش رقابت‌پذیری یک صنعت خاص در نظر بگیریم، آمریکا در گذشته بسیار مخالف استفاده از آن در سطح جهانی بود و به یاد دارم زمانی را که در کمیسیون تجارت سازمان تجارت جهانی در کنار خانم «گونزالس» با اعضاء اتحادیه اروپا یا ژاپن می‌نشستیم تا قوانین جهانی جدیدی در حوزه یارانه‌ها را برای اصلاح رویه برخی کشورها، مانند چین که به طور گسترده از یارانه‌ها استفاده می‌کرد، بازنویسی و به‌روزرسانی کنیم.

در نشست دیگری در ژانویه سال ۲۰۲۲ در همین موسسه به گزارش سازمان رصد تجارت جهانی در ژنو و کار ارزشمند «پروفسور سایمون اورنیت» که در طول سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۲۲ یارانه‌ها را رصد کرده بود پرداخته شده است. «اورنیت» نشان می‌دهد که حتی قبل از قوانین کاهش تورم اخیر آمریکا نیز جهان شاهد افزایش شدیدی در یارانه‌ها طی دو دهه گذشته بوده و ادعا می‌کند که توانسته است در این دوره بیش از ۱۸۰۰۰ خط یارانه مختلف را در چین، آمریکا و اتحادیه اروپا شناسایی کند. بنابراین حجم یارانه‌ها به شدت سنگین شده و رو به افزایش است. خانم «اینو منک» عزیز، شما اخیرا مقاله‌ای هم برای اندیشکده «شورای روابط خارجی آمریکا» نوشته‌اید، لطفا به ما کمک کنید بفهمیم قانون کاهش تورم دقیقا چیست و چرا آمریکا در دیدگاه خود در مورد یارانه‌ها تجدید نظر کرده است.

۱- قانون کاهش تورم آمریکا

«اینو مَنِک»

در خصوص قانون کاهش تورم آمریکا که با اجازه من آن را «آی. آر.ای» می‌نام، و از دوستان اروپایی خود به خاطر این نامگذاری عذرخواهی می‌کنم (اروپایی‌ها هم چنین قانونی دارند)، این مصوبه الزام‌آور دولت آمریکا به ظاهر اقدامی اقلیمی است که ۳۰۷ میلیارد دلار هزینه و اعتبار مالیاتی برای مبارزه با تغییرات اقلیمی از طریق سرمایه گذاری در منابع انرژی با آلودگی پایین در نظر گرفته و تخمین زده می شود که این قانون تا سال ۲۰۳۰ انتشار گازهای گلخانه‌ای را نسبت به سال ۲۰۰۵ تا ۴۰ درصد کاهش دهد.

این قانون یک بسته سیاستی بسیار پرهزینه و فراگیر است که توسط دولت پرزیدنت بایدن به عنوان مهم‌ترین سرمایه‌گذاری برای مقابله با بحران آب و هوا طراحی و اجرا شده که از جمله شامل سرمایه‌گذاری ۱۴ میلیارد دلاری در خودروهای الکتریکی و باتری‌ها می‌شود. یکی از جنبه‌های کلیدی این قانون، اعتبار مالیاتی تا سقف ۷۵۰۰ دلار برای هر آمریکایی هنگام خرید خودروی الکتریکی است و البته به واسطه آنکه عمده خطوط تولید خودروسازان آمریکایی تولیدکننده خودروهای الکترونیکی در آمریکای شمالی است و خودروهای آنها در مکزیک و کانادا مونتاژ می‌شود، عمده این اعتبارات مالیاتی ویژه محصولات مونتاژی این خودروسازان خواهد بود.

کنگره همچنین خواسته است که درصد فزاینده‌ای از اجزای سازنده باتری‌های خودروهای الکتریکی به ویژه «عناصر راهبردی معدنی» که تا کنون عمدتا از چین تهیه می‌شدند، از آمریکای شمالی و یا از کشورهای دیگری که آمریکا با آنها دارای موافقت‌نامه‌های تجارت آزاد است، مانند شیلی، تامین شود

اگر اخبار را دنبال کرده باشید، خبر دارید که ژاپن به دنبال امضاء یک توافقنامه اجرایی تجاری با آمریکا است که البته یک توافقنامه تجارت آزاد نیست اما می‌تواند این کشور را از مزایای رویکردهای جدید آمریکا برخوردار کند و اتحادیه اروپا هم در حال مذاکره برای انتفاع از هر دوی این محدودیت‌ها (قانون کاهش تورم و تغییر تامین‌کنندگان عناصر راهبردی معدنی آمریکا) است. البته که بدیهی است اقدامات اخیر آمریکا شرکای تجاری این کشور را خشمگین کرده است و آنها این اقدامات را تبعیض تجاری آشکاری تلقی کرده‌اند که به افزایش هزینه تولید خودروهای الکتریکی و کاهش انتخاب مصرف‌کنندگان می‌انجامد، اما بهتر است فعلا بحث خود را متمرکز بر این موضوع کنیم که چه شد به اینجا رسیدیم.

منظورم این است که فکر می‌کنم این سوال بزرگی است که چرا آمریکا امروز به استقبال یارانه‌ها رفته است، آمریکایی که می‌دانید به طور کلی اقدامات بازارپایه را برای تشویق فعالیت‌های اقتصادی ترجیح می‌داده است چرا امروز به سیاست صنعتی بازگشته است. بر این گمان هستم که گرچه در دهه ۱۹۸۰ در آمریکا شاهد ژاپن‌هراسی مشابه‌ای (به مانند چین‌هراسی امروز) و رقابت در بازارهای جهانی با ژاپن بر سر نیمه‌رساناها بوده‌ایم که آن زمان هم منجر به ورود دولت برای تقویت صنایع آمریکایی شد، اما اگر بخواهیم ریشه‌ای تر به مبحث سیاست‌های صنعتی نگاه کنیم، باید به زمان تاسیس ایالات متحد در آمریکا بازگردیم. می‌دانید که «الکساندر همیلتون» از پدران بنیان‌گذار آمریکا، خواستار استفاده از یارانه برای حمایت از صنایع نوزاد تامین‌کننده اقلام اساسی کشور، از جمله صنایع پوشاک، غذا، مسکن و دفاع بود، اما این برخلاف رویه حال حاضر آمریکا است که در قالب سیاست صنعتی یارانه‌ها و تعرفه‌ها برای ایجاد قدرت انعطاف‌پذیری در برابر عرضه خارجی اقلام صنعتی ترکیب شده‌اند و فکر می‌کنم این رویه ابتدا با دولت «ترامپ» و حمایت آنها از سیاست تعرفه‌ای برای حمایت از محصولات آمریکا در برابر اقلام مشابه چینی و کمک به قدرت رقابت آنها در بازارهای جهانی در برابر چینِ در حال رشد شروع شد و امروز توسط دولت «بایدن» با افزودن برنامه‌های یارانه‌ای جدید، از جمله قانون کاهش تورم و قانون دانش و تراشه، حفظ شده بلکه گسترش یافته است.

در میان دلایل مختلفی که مطرح می‌شود، آنچه که دولت «بایدن» رسما به عنوان دلیل اتخاذ چنین رویه‌ای اعلام کرده یکی مقابله با چین در حال رشد و دیگری مبارزه با تغییرات اقلیمی است و لذا با دو خاستگاه کاملا متفاوت مواجه‌ایم که البته دولت «بایدن» در سند امنیت ملی ۲۰۲۳ خود رسما تاکید کرده که هر دوی این انگیزه‌ها در سیاست صنعتی بر یک ایده اصلی متمرکزند و آن ضرورت انجام سرمایه‌گذاری‌های عمومی راهبردی برای دستیابی به پتانسیل کامل اقتصاد کشور است. این بدان معنی است که برای حصول این ایده اصلی ممکن است در ادامه راه موارد بیشتری از اعمال دیگر سیاست‌های صنعتی را نیز از جانب دولت آمریکا ببینیم

۲- احتمال ورود به جنگ یارانه‌ها

«سیسیلیو مال استروم»

البته که سرمایه‌گذاری در حوزه محیط‌زیست بسیار ستودنی است و می‌بینیم که امروز این سیاست از گوشه و کنار جهان مورد ستایش قرار گرفته است، بنابراین این بخش مشکل‌ساز ماجرا نیست. بخش مشکل‌ساز این است که از یک طرف این سیاست‌ها این نگاه را نزد سرمایه‌گذاران ایجاد می‌کند که دولت آمریکا عادلانه رفتار نمی‌کند و نظام بازار را به رسمیت نمی‌شناسد و مبتنی بر این نگاه احتمالا انگیزه‌هایی برای شرکت‌های خارجی سرمایه‌گذار در آمریکا شکل می‌گیرد و از طرف دیگر دولت‌های دیگر مانند اتحادیه اروپا، که در حوزه‌های مشابه‌ای در قلمرو خود سرمایه‌گذاری کرده‌اند، به دنبال اعمال سیاست‌های مشابه برای تقابل خواهند رفت تا عوارض جنبی قانون کاهش تورم را در اقتصاد خود حداقل کنند. آیا به نظر شما، به رغم اینکه آمریکا رسالت این سیاست‌ها را داخلی می‌داند، این خطر جنگ یارانه‌ها را در عرصه جهانی در پی ندارد.

«اینو مَنِک»

بدیهی است که تاثیرات سیاست‌های صنعتی اخیر آمریکا صرفا داخلی نیست و واکنش‌های بین‌المللی دارد. قطعا ما که الگوی مهمی برای بسیاری از کشورها بوده‌ایم، سیاست‌های قبلی ما با ساختار فعلی قانون کاهش تورم سازگاری ندارد، اما سوال این است که آیا کشوری را به چالش می‌کشد؟ من فکر نمی‌کنم لزوما چنین باشد. این عاقلانه است که آمریکا در حال حاضر چنین اقدامی را در دستور کار قرار دهد، شما به دو دلیل اصلی اشاره کردید و البته که مقابله با تغییرات اقلیمی امری ستودنی است، به ویژه آنکه آمریکا بالاخره پس از سال‌ها بی‌عملی و اعتراض منتقدین که آمریکا باید در این زمینه اقدامات بیشتری انجام دهد، اکنون به این موضوع می‌پردازد. اما به نظرم یکی از چالش‌های اساسی بروز مناقشاتی در چارچوب قواعد «سازمان جهانی تجارت» است. مشابه اعتراضات و شکایاتی که از آمریکا در تعرفه‌های آلومینیوم و فولاد صورت می‌گرفت، اینجا هم چنین خواهد شد اما از آنجا که در حال حاضر آمریکا به این موضوع از منظر یک مساله امنیت ملی نگاه می‌کند و حقی برای ورود به سازمان جهانی تجارت نمی‌دهد، امیدی ندارم که مناقشات در این حوزه حل و فصل شوند. اینجا چالش مهم‌تری داریم و آن در بیانی ساده این است که آمریکا دیگر اهمیتی نمی‌دهد که اقداماتش با قواعد سازمان جهانی تجارت هم‌خوانی داشته باشد یا خیر. اینکه قانون کاهش تورم از طرف دولت به کنگره برود و در آنجا بدون کمترین اصلاح به تصویب برسد، به این معنی است که چه قوه مقننه و چه قوی مجریه در آمریکا چنان دستیابی به برخی اهداف را مهم تلقی می‌کنند که دیگر اهمیتی به قواعد سازمان جهانی تجارت نمی‌دهند. حال مساله این است که شرکای تجاری آمریکا که احتمال رسیدن به یک توافق بر سر اجرای قانون کاهش تورم را پایین تلقی می‌کنند، آنها نیز به دنبال اجرای سیاست‌های مشابه‌ای در قلمرو سرزمینی خود خواهند رفت و ما تجربه این موضوع را ظرف ماه‌های اخیر داشته‌ایم. اینکه اتحادیه اروپا، به رغم تلاش‌های معمول و محافظه‌کارانه فرانسه در زدن بر طبل سیاست‌های ضد دامپینگ و مقابله با قدرت رقابت یارانه‌ای خودروهای الکتریکی چینی در بازارهای اروپا، اهداف بلندپروازانه‌ای را با تصویب «قانون انتشار خالص صفر کربن» و «قانون عناصر راهبردی معدنی» برای کاهش وابستگی به چین و رسیدن به برخی اهداف صنعتی (از جمله اینکه ۴۰ درصد فناوری سبز مورد نیاز برای حصول به اهداف نشر گازهای گلخانه‌ای را در داخل بلوک اروپا به دست آورد) دنبال کند، نشان از چنین رویه‌ای دارد. لذا به شکل خلاصه چنین جمع‌بندی می‌کنم که کشورهای مختلف، به رغم آنکه سعی می‌کنند از کیک گذار سبز آمریکا، تکه‌ای نصیب خود کنند، در عین حال واکنش‌های ترکیبی متقابلی در قبال آمریکا بابت سیاست‌های افزایش یارانه‌ها و تعرفه‌های این کشور خواهند داشت.

«سیسیلیو مال‌استروم»

«آنابل» ساکت نشسته‌ای! به نظر تو عامل هدایت‌گر شکل‌گیری این موج جدید یارانه‌های صنعتی چیست؟ چون می‌دانیم که این سیاست در آمریکا صرفا محدود به جغرافیای آمریکا باقی نمانده است.

«آنابل گونزالس»

خب! ابتدا بابت دعوت من به این طوفان فکری در موسسه «پترسون» تشکر می‌کنم و واقعا مفتخرم که اینجا در کنار شما و «اینو» هستم. در بحث سیاست‌های صنعتی و به طور خاص یارانه‌ها، همان‌طور که هر دو اشاره کردید، تلاش‌های دولتی برای شکل دادن به اقتصاد با هدف حمایت از صنایع خاص، بنگاه‌های خاص یا فعالیت‌های اقتصادی خاص از طریق یارانه و ابزارهای دیگر افزایش یافته است. اما به نظرم مساله فقط روند پاگرفته افزایش تنش‌های تجاری و سیاسی نیست، که البته خود این تنش‌ها به شکل بالقوه می‌توانند هزینه‌های زیادی برای درخت اقتصاد جهانی داشته باشند. از نظر من مساله بسیار حادتر که باید به آن پرداخته شود این است که این چالش‌های جهانی فزاینده دارد بحث‌های جدیدی را در بسیاری از کشورها برمی‌انگیزند که آیا اصلا رویه‌های بازاری به تنهایی برای مقابله با برخی از چالش‌های اقتصادی مبرم کفایت می‌کنند و آیا نباید برای حصول به اهداف با سرعت بیشتر به جای رویه‌های بازاری از یارانه‌ها و دیگر ابزارهای سیاست صنعتی بهره گرفت. بنابراین اینکه هر دو به تغییرات آب و هوایی اشاره می‌کنید، که البته مقوله‌ای است که به واسطه احتمال اثرات جانبی مثبت ناشی از نوآوری‌های انرژی پاک و صرفه‌جویی‌های مقیاس، می‌تواند بهانه مثبتی برای دفاع از افزایش سرمایه‌گذاری‌های عمومی به عنوان بخشی از اهداف جاه‌طلبانه دولت‌ها مثلا در اجرای بسته‌های سیاستی حمایت از صنایع سبز برای تسریع گذار به اقتصاد جهانی با خالص صفر انتشار کربن، به دست بدهد، اما فراموش نکنید که در گذارهای دیگری مانند گذار دیجیتالی ما به واسطه اثرات اقتصادی مقیاس‌های بالا، تمرکز صنایع و اثرات

شبکه‌ای قدرتمند با پدیده «تمامی انتفاع برای شرکت برنده» مواجه‌ایم که اینجا با انگیزه حمایت از قهرمانان ملی نگاه سیاست صنعتی با وسوسه قوی دخالت دولت‌ها پیش می‌آید.

امروز در مواجهه با بحران‌های بهداشتی و اقتصادی، شاهدیم که دولت‌ها به شکلی پررنگ از یارانه‌ها برای حمایت از خانوارها یا مشاغل مختلف استفاده می‌کنند، یا در قبال آسیب‌پذیری‌های مختلف و اختلال در فعالیت‌های اقتصادی دخل و تصرف شدیدی دارند و یا برای ارتقاء سطح تاب‌آوری و امنیت زنجیره‌های تامین در قبال تکانه‌های آسیب‌زای ناشی از تنش‌های عمیق و ژئوپولیتیکی، مداخلات دولت را افزایش می‌دهند. امروز دیگر کسب رقابت‌پذیری‌های مرزی در صنایع راهبردی نزد دولت‌های مختلف تبدیل به یک موضوع امنیت ملی شده است. در پایان اجازه دهید به این نکته اشاره‌ای داشته باشم که با حضور شرکت‌های دولتی و نقش دولت در عرصه بازارهای جهانی، دیگر تردیدهای جدی نسبت به میزان و تاثیر سرریزهای تجارت جهانی برآمده از صنایع یارانه‌ای وجود دارد. امروز با این سوال مهم مواجه‌ایم که اگر در آمریکا و اروپا به واسطه علل تاریخی و ساختاری مختلف سیاست صنعتی و اعطای یارانه‌ها موثر بیفتد، آیا برای کشورهای دیگر نیز چنین است؟ سوالات بی‌پاسخ و جعبه‌های سیاه متعددی در پیرامون این مساله وجود دارد که باعث می‌شود موضوع یارانه‌ها از منظر علم اقتصاد لزوما سیاه و سفید نباشد.

یارانه‌ها می‌توانند خوب یا بد باشند، یا اینکه همزمان خوب و بد باشند اما در عین حال یک هدف سیاسی مشروع را پیش ببرند و در کنار سرریزهای منفی، سرریزهای مثبت ایجاد کنند. به رغم تمامی این مباحث، امروز و اینجا من دیگر کاملا به این جمع‌بندی رسیده‌ام که حتی در بهترین شرایط، یارانه‌ها در سطح داخلی نمی‌توانند بودن پیامدهای منفی باشند و به صرفه تمام شوند. شما برای رسیدن به این جمع‌بندی لازم است از زاویه نگاه جهانی و به مولفه‌هایی چون انحراف منابع مالی از دیگر طرح‌ها، آسیب‌های ناشی از یارانه‌ها به صنعت شیلات، عواقب منفی یارانه سوخت‌های فسیلی و بسیاری از یارانه‌های کشاورزی فکر کنید، ایجاد انحراف در جریان‌های تجاری و سرمایه‌گذاری، آسیب‌دیدن تعهدات تجاری و احساس بی‌عدالتی نزد کشورهای در حال توسعه را در نظر بگیرید که فکر می‌کنند آنها که منابع مالی بیشتر و جیب‌های بزرگ‌تری دارند می‌توانند رقابت را به نفع خود تمام کنند و البته شاید لازم نباشد برای رسیدن به جمع‌بندی من حتی به رانت‌جویی‌ها و حمایت‌گرایی‌های بی‌ضابطه و انتفاع از در پشتی بیاندیشید.

از نظر من حتی آن دسته از کشورهایی نیز که به واسطه محدودیت‌ها قادر نیستند سیاست‌های متقابل و مشابه را در چارچوب سرزمینی خود به کار گیرند، بیکار نخواهند نشست و با توسل به ابزارهایی مانند کنترل صادرات مواد خام، ملی کردن صنایع یا صنعتی‌کردن در مقیاس‌های کوچک داخلی به سمت سیاست‌های سلبی مخرب خواهند رفت یا ممکن است اقداماتی را برای دور زدن یا مقابله با اثرات یارانه‌ها برگزینند که برآیندهای باخت-باخت و ضدجهانی‌شدن و منطقه‌گرایی شدید به همراه داشته باشد. در این نقطه از بحث حال سوال اصلی این است که چه باید کرد؟

۳- قواعد سازمان جهانی تجارت و یارانه‌ها

«سیسیلیو مال استروم»

کاملا درست می‌فرمایید و البته همانطور که گفتید این تجربه تلخ را در گذشته دیده‌ایم گرچه بحران بزرگ اقلیمی حال حاضر به نوعی جدید است، اما تجربه تلخ سیاست‌های صنعتی شکست خورده در گذشته باعث شد چندین دهه پیش کشورهای عضو سازمان جهانی تجارت از جمله آمریکا بسیار در قبال تنظیم قواعدی در قراردادهای نظام سازمان تجارت جهانی در خصوص اعطای یارانه و موضوع سیاست های جبرانی سختگیرانه عمل کنند تا به نوعی مانع از یارانه‌های بالقوه خوب دیگران شوند. مساله این است که قوانین مذکور امروز هم وجود دارند و گرچه احتمالا باید کمی به روز شوند، اما حداقل از بعد نظری می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند، گرچه ممکن است اراده سیاسی وجود نداشته باشد، اما این قوانین بازدارنده جنگ یارانه‌ای در عرصه بین‌المللی هنوز زنده هستند، گرچه اجازه می‌دهند در خصوص چالش‌های اقلیمی از این ابزار بهره‌برداری شود.

«آنابل گونزالس»

با فرمایش شما کاملا موافقم. برای شروع این بحث اجازه بدهید متذکر شوم که قواعد موجود برای بیش از دو دهه و نیم به خوبی به اعضای سازمان تجارت جهانی خدمت کرده‌اند و سنگ‌بنای یک رشد تجارت‌محور را در سراسر جهان گذاشتند و اگرچه همیشه امکان بازبینی هست، اما همان‌طور که گفتی این قواعد از انعطاف‌پذیری خوبی برای تطابق هم برخوردارند. در میان این قواعد «سیاست‌های یارانه‌ای و اقدامات متقابل» را داریم، می‌توانیم به قواعد مندرج در موافقت‌نامه‌های کشاورزی اشاره کنیم و اگر بخواهیم قواعد کمتر توسعه‌یافته‌ای را نیز نام ببریم

می‌توانیم به قواعد حوزه خدمات اشاره کنیم که البته اینجا چندان محل بحث ما نیستند. لذا باید قواعد موجود را ابتدا از منظر تعریف یارانه بازبینی کنیم و این بار یارانه را هر نوع کمک مالی دولت یا ارگان‌های عمومی به هر شکل مالی یا قیمتی که به دریافت‌کننده آن منفعت برساند تعریف کنیم.

در قواعد فعلی سازمان تجارت جهانی، دو دسته یارانه ممنوع تلقی شده، که به واسطه اثر مخرب بر تجارت مشمول اقدامات متقابل و جبرانی می‌شوند که شامل یارانه به اقلام صادراتی و استفاده بیشتر از نهاده‌های داخلی به جای نهاده‌های وارداتی می‌شود. این دسته از قواعد که همگی به قبل از سال ۱۹۹۹ بازمی‌گردند امروز حتما نیازمند بازبینی هستند. همچنین یک دسته از یارانه‌ها را سازمان جهانی تجارت «یارانه خوب» می‌شناسد و مشمول اقدام متقابل نمی‌کند، که شامل یارانه‌های تحقیق و توسعه، کمک‌های منطقه‌ای و یارانه‌های محیط زیستی می‌شوند.

دقت کنید که در خصوص هر دو دسته یارانه‌های ممنوعه، طبق قواعد موجود اعضاء می‌توانند به سازمان جهانی تجارت شکایت برند یا سیاست‌های متقابلی را در حوزه قانون‌گذاری داخلی خود به تصویب برسانند و البته همین باعث تندتر شدن شرایط می‌شود. اینکه قواعد موجود در قبال سیاست صنعتی و پرداخت‌های یارانه‌ای نیازمند بروزرسانی، تقویت و توازن‌بخشی مجدد هستند، گزاره صحیحی است اما می‌خواهم خاطرنشان کنم که در حوزه کشاورزی نیز چنین ابرامی در خصوص عدم کفایت قواعد موجود در این بخش در قبال یارانه‌ها از مدت‌ها پیش وجود داشته است. به رغم بسیاری موانع و مخالف‌ها امروز سازمان جهانی تجارت بسیار راغب است که به این عرصه ورود کند و مبحث یارانه‌ها اهمیت مجددی در این سازمان یافته است و امیدوارم بیشتر در این مورد در ادامه بحث گفتگو کنیم.

۴- یارانه‌های خوب و یارانه‌های بد

«سیسیلیو مال‌استروم»

به نکته ظریفی اشاره کردید. اینکه قواعد مربوط به یارانه‌ها در سازمان جهانی تجارت باید به لحاظ نظری مورد بازبینی قرار گیرند و یارانه‌های خوب و بد به شکل شفاف‌تری از هم متمایز شوند. «اینو» نظر شما چیست؟

«اینو مَنِک»

فکر می‌کنم چندین راه برای انجام این کار وجود دارد و «آنابل» کاملا درست می‌گوید که شاکله لازم برای این کار وجود دارد و باید قواعد جدید را بر روی سازه‌های موجود قانونی بنا کنیم و سیاست‌های صنعتی اخیر فرصت این کار را به سازمان جهانی تجارت داده است. قواعد فعلی در نتیجه شکل‌گیری توافقنامه‌های کشاورزی هستند که در آنها هرگونه حمایت مالی از طریق یارانه‌هایی که به تجارت اقلام کشاورزی آسیب می‌زد ممنوع شد. در اینجا سه جعبه زرد، سبز و آبی داریم که به ترتیب یارانه‌های مخرب، یارانه‌های با اثر مخرب حداقلی بر تجارت و یارانه‌های کم‌اثر نسبت به کل مخارج و دارای اهداف مثبت را شکل می‌دهند.

یارانه‌هایی که در جعبه آبی قرار می‌گیرند می‌توانند شامل یارانه‌هایی باشند که واقعا هدف مبارزه با تغییرات اقلیمی، دسترسی ایمن به آب و غذا و حمایت از بهداشت جهانی را دارند. به عنوان مثال، اینها را باید یارانه‌هایی در نظر گرفت که نه صرفا از منافع اقتصادی یک کشور بلکه از عموم مردم جهان حمایت می‌کنند. یارانه‌های جعبه سبز که شامل یارانه‌های تحقیق و توسعه یا جبران بلایای طبیعی می‌شود هم باید خیلی مشخص‌تر و محدودتر تعریف شوند. این دسته‌بندی از محتوای ماده ۸ «موافقتنامه یارانه‌ها و اقدامات جبرانی» که امروز دیگر منسوخ شده برداشت شده است و به نظرم همین امروز می‌توان بحث در مورد آن یارانه‌هایی که می‌تواند در جعبه‌های سبز و آبی قرار گیرند را شروع کرد. متاسفانه کمیته مربوط به این موافقتنامه به رغم ضرورت موجود بسیار غیرفعال است. برای شروع باید این کمیته اقدامات چندی به عمل آورد. گرچه دغدغه اصلی پرداخت به نگرانی‌های اعضاء است، اما لازم است که این کمیته در ابتدا یک بحث فنی دقیق در خصوص یارانه‌ها داشته باشد.

ابتدا باید در یک سطح قابل قبول سیاسی انواع مختلف یارانه‌های پرداختی کشورها شناسایی شود و اعضا سیاست‌های یارانه‌ای خود را به اشتراک بگذارند و اینکه چگونه توانسته‌اند از این سیاست برای رسیدن به یک سری اهداف خاص مد نظر استفاده کنند و به این ترتیب بهترین شیوه‌ها ثبت و ضبط شود تا دیگر اعضاء بتوانند بیاموزند.

آنگاه لازم است برای یک دوره سه تا پنج ساله، یک سقف یارانه پرداختی تعریف شود تا همه اعضاء یارانه‌ها خود را به آن میزان تقلیل دهند. به این ترتیب اطمینان حاصل می‌شود که اعضاء ثروتمندتر امکان مداخله و حمایت بیشتر نخواهند داشت. همچنین در مورد یارانه‌های جعبه آبی می‌توان از منابع آن حمایت صورت گیرد و دانش فنی لازم در اختیار اعضاء قرار گیرد. باید در قالب این موافقتنامه ریل‌گذاری لازم برای انتقال

فناوری از ناحیه اعضاء ثروتمند که در بیشتر موارد فقط آنها امکان مالی اعطای یارانه‌های سنگین را دارند به کشورهای دیگر انجام شود تا اطمینان خاطر لازم جهت ایجاد اثرات سرریز مثبت سیاست‌های یارانه‌ای در سطح جهانی و نه صرفا در یک قلمرو سرزمینی خاص یا میان چند کشور به دست آید.

۵- آیا سازمان تجارت جهانی قصد دارد به موضوع یارانه‌ها ورود کند؟

«سیسیلیو مال استروم»

حال این سوال پیش می‌آید که آیا چنین مباحثی در کمیته مذکور در ژنو پا گرفته یا قرار است شروع شود؟

«آنابل گونزالس»

خوب اجازه دهید شاید به این شکل توضیح بدهم که بر این گمان هستم که بسیاری از سیاست‌گذاران و کارشناسانی که اتفاقا شما هم آنها را می‌شناسید مشکلات مختلف توافقنامه یارانه‌ها و سیاست‌های جبرانی در برخورد با شرایط فعلی را شناسایی کرده‌اند اما امکان رفع این مشکلات در ترتیبات فعلی سازمان تجارت جهانی بسیار محدود است و لذا سیاست‌هایی که در این اتمسفر اتخاذ می‌شود به هیچ عنوان به اندازه کافی محدودکننده یارانه‌های فعلی نخواهند بود.

واقعیت این است که بسته به جایگاه سیاست‌گذاری، بسته به نوع یارانه‌ای که پرداخت می‌شود و بسته به نوع بازخوردی که یارانه‌ها دارند، مقامات دولتی نگاه متفاوتی به یارانه‌ها دارند. بنابراین چیزی که می‌توانم بگویم بحث اولویت‌ها در سازمان تجارت جهانی است و می‌توانم به شما بگویم امروز اعضای سازمان تجارت جهانی همگی بر سر این موضوع متفق هستند که نیاز به بحث عمیق‌تری در خصوص یارانه‌ها و سیاست‌های صنعتی اخیر وجود دارد. باید در نظر بگیریم که اختلاف‌نظرهای دراز دامن و طولانی در موضوع یارانه‌ها در سازمان وجود داشته و از سال ۱۹۹۹ که ماده واحده مربوط به یارانه‌های ممنوع در موافقتنامه مذکور منقضی شد، نحوه تنظیم قواعد جدید همیشه به چالش انجامیده است. برخی اعضاء موافق احیای آن بوده‌اند و برخی دیگر این موضوع را منوط به تنظیم فهرست مشخصی در خصوص یارانه‌های ممنوعه دانسته‌اند و مخالف احیاء با چارچوب فعلی بوده‌اند و این مباحث ظرف بیش از دو دهه گذشته همواره بی‌نتیجه ادامه داشته است. اگر بخواهم دقیق‌تر صحبت کنم پاسخ شما را در قسمت عرض خواهم کرد.

ابتدا اینکه آنچه امروز تمامی اعضاء بر سر آن توافق دارند، ضرورت گردآوری داده‌ها و شواهد بیشتر است تا سیمای دقیقی از یارانه‌های صنعتی در حال حاضر ترسیم و مبتنی بر آن تصمیم‌سازی شود. همان‌گونه که پیش‌تر اشاره کردم، نحوه دسته‌بندی یارانه‌ها در موافقتنامه‌های سازمان تجارت جهانی از دل اتمسفر پرداخت یارانه‌های سنگین کشاورزی و البته یارانه سوخت‌های فسیلی بیرون آمده که امروز در این خصوص به همت سازمان همکاری‌های اقتصادی برای توسعه (او.ای.سی.دی) چندین سال است که سامانه اطلاعاتی دقیقی در این خصوص ایجاد شده است اما دست ما امروز در خصوص میزان یارانه‌های پرداختی ذیل سیاست‌های صنعتی اخیر خالی است و اعضاء تاکید دارند پیش از هر گونه سیاست‌گذاری، ابتدا داده‌ها و شواهد لازم به دست داده شود.

دوم اینکه، علاوه بر اطلاعات، تجزیه و تحلیل‌های کارشناسی دقیق‌تری نیز لازم است تا بر پیچیدگی تعاریف یارانه‌های خوب و بد فائق آیند. یک جنبه این پیچیدگی مثلا این است که گاها در یک کشور دولت‌های کوچک یارانه‌ای نمی‌پردازند، اما شرکت‌هایی که اگر دقیق بررسی کنیم بیشتر دولتی هستند تا خصوصی (شرکت‌های خصولتی) به طرق مختلف کمک‌های مالی یا مزایای خاصی را در اختیار صنایع می‌گذارند که البته حذف این حمایت‌ها از طریق وضع مالیات‌های مختلف یا مقررات جدید، زندگی را برای قشر وسیعی از مردم آن کشور دشوار می‌کند. اینکه چگونه همه این ملاحظات در نظر گرفته شوند، نیازمند تجزیه و تحلیل بیشتر از جانب سیاست‌گذاران و دانشگاهیان است و به نظر می‌رسد که سازمان تجارت جهانی امروز فضای مناسبی برای این گفتگوها شکل داده است.

و سوم اینکه، پرداختن به موضوع یارانه‌های صنعتی اخیر نیازمند گفتگو و مشورت بیشتری میان اعضاء است و البته پیشنهاداتی نیز ارائه شده که امروز بر روی میز است، برای نمونه پیشنهادیه اتحادیه اروپا یا پیشنهادیه‌ای که گروه آفریقا تقدیم سازمان تجارت کرده‌اند و البته موارد دیگر که وجه مشترک تمامی آنها ضرورت برقراری گفتگو، ضرورت نگاه به یارانه‌ها با ملاحظات واقعی و ترسیم وضعیت موجود و کارکرد و اثرات حذف آنها به شکل دقیق و از همه مهم‌تر کفایت قوانین موجود اما لزوم انجام اصلاحات و توازن‌بخشی مجدد به این قوانین در مقابله با اثرات سوء یارانه‌های صنعتی اخیر است.

بر این گمانم که امروز در ژنو در سازمان تجارت جهانی جمع‌بندی نهایی این شده که فعلا برای اصلاح قوانین زود است

اما نمی‌توان زیاد هم دست روی دست گذاشت و باید در گام اول داده‌های بیشتری برای تجزیه و تحلیل گردآوری کرد و در گام دوم لازم است در این خصوص به جمع‌بندی برسیم که آیا صرفا با اصلاح چارچوب‌های قانونی باید بسنده کنیم یا خیر.

۶- شفافیت

«سیسیلیو مال‌استروم»

شما اشاره کردید که لازم است ابتدا بدانیم واقعا چه چیز دارد رخ می‌دهد و همچنین در مورد شفافیت صحبت کرد. اطلاع دارم که اخیرا صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و سازمان همکاری‌های اقتصادی برای توسعه همراه سازمان تجارت جهانی پایگاه اطلاعات یا دقیق‌تر بگویم پلتفرم مشترکی را در این خصوص با اهداف دستیابی به شفافیت بیشتر در خصوص یارانه‌ها در سراسر جهان طراحی و راه‌اندازی کرده‌اند. لطفا در این خصوص بیشتر به ما بگویید و اینکه آیا این اقدام نمی‌تواند یک نقطه امید در شروع کار باشد؟

«آنابل گونزالس»

«سیسیلیا» موافقم با شما و البته که شفافیت موضوع بسیار مهمی است و همان طور که گفتی سال گذشته، این چهار سازمان گزارشی مشترک در خصوص یارانه‌ها و ضرورت توسعه همکاری‌های بین‌المللی منتشر کردند و در آن گزارش بر اهمیت وجود اطلاعات دقیق‌تر و ضرورت تحلیل سیاست‌های دولت‌ها عضو و برقراری گفتگوهایی منظم در این راستا که برنامه‌های حمایتی تا چه میزان و با چه هزینه‌ای به حصول اهداف داخلی آنها کمک می‌کنند تاکید شده و گزارش مذکور بر این نکته ابرام داشته که لازم است دوره‌های وب‌پایه‌ای برای دولت‌ها از نحوه کارکرد بازارهای جهانی و نوع تعامل مورد نیاز میان بازارهای داخلی و بازارهای جهانی برقرار شود

آنچه دیدم استقبال وسیع اعضاء از این گزارش بود و همان‌طور که گفتم یکی از حوزه‌های اولویت‌دار برای سازمان تجارت جهانی، ایجاد سازمانه اطلاعاتی دقیق‌تر در خصوص یارانه‌ها بود و لذا در گام اول چهار سازمان مذکور تصمیم گرفتند یک پلتفرم آنلاین مشترک برای داده‌های یارانه راه‌اندازی کنند تا میان داده‌های موجود هر چهار سازمان ارتباط برقرار کند. آنچه تا کنون بارگذاری شده، علاوه بر اطلاعات تعاریف دقیقی نیز از انواع مختلف داده‌های موجود درون این چهار سازمان ارائه می‌کند، ساختار پایگاه داده‌ها و روش‌شناسی ذیل آنها را توضیح می‌دهد

از جمله اهدافی که برای ما بسیار مهم بود، یکی این بود که اعلان‌های سازمان تجارت جهانی در خصوص یارانه پرداختی اعضا را در دسترس همگان قرار دهیم و داده‌های یارانه‌ها را به راحتی قابل دسترس و کاربر پسند کنیم و آنها را از قالب‌های «پی.دی.اف» موجود بیرون آوریم و به صفحه‌گسترده‌های «اکسل» تبدیل کنیم و این چیزی است که دانشگاهیان برای مدت طولانی از ما تقاضا می‌کردند که این امروز این اتفاق افتاده است و این انعکاسی از تعهد هر چهار سازمان به درخواست‌های کارشناسی در این زمینه بود.

و البته که این گام نخست بود. در هر یک از این چهار سازمان اطلاعات مفید دیگری نیز وجود دارد که باید در دسترس قرار گیرد. به عنوان مثال در سازمان تجارت جهانی ما گزارش‌های سیاست‌های تجاری کشورها را برای همه اعضاء تولید می‌کنیم که اطلاعات بسیار مفیدی در خصوص یارانه‌ها در آنها مستتر است که لازم است آنها را استخراج و در پلتفرم مذکور منتشر کنیم و پژوهشگران و دانشگاهیان را تشویق کنیم که با این کار بزرگ همراهی کنند و این اطلاعات را مورد بررسی و پیمایش قرار دهند و آنها را به سخن درآورند. در حال حاضر به کمک همه علاقه‌مندان به این موضوع و تجزیه و تحلیل آنها نیاز داریم تا بفهمیم دقیقا چه اتفاقی در حال وقوع است و آنگاه به سمت اقدامات عملی لازم حرکت کنیم.

۷- ضرورت شفافیت بیشتر درون سازمان تجارت جهانی

«سیسیلیو مال‌استروم»

«اینو» نظر شما در این خصوص چیست؟

«اینو مَنِک»

به نظرم پلتفرمی که راه افتاده ابزار بسیاری مفیدی است و از دیدن آنلاین شدن آن بسیار هیجان‌زده شدم زیرا به ما و دیگر پژوهشگران کمک می‌کند تا بفهمیم دقیقا چه اتفاقی در حال وقوع است و از دل هم‌پیوندی میان اطلاعات اعضاء چه چیزی بیرون می‌آید. کاملاً فکر می‌کنم این ابزار فوق‌العاده مفیدی است و در واقع از دیدن آنلاین شدن آن بسیار هیجان‌زده بودم، زیرا برای محققان این واقعاً برای ما مفید است تا بفهمیم چه چیزی باعث ایجاد پیوند بین مجموعه‌های داده‌ای که سازمان‌ها دارند، می‌شود.

معتقدم در سال‌های پیش‌رو پژوهش‌های زیادی بر روی این

اطلاعات به انجام خواهد رسید که به تکمیل تلاش‌های سازمان تجارت جهانی در امر شفافیت کمک می‌کند و البته نقش مثبت و رهبری سازمان تجارت جهانی در میان این چهار سازمان در شکل‌گیری این پلتفرم مورد تقدیر است. با این وجود، نباید از نظر دور داشت که در امر یارانه‌ها یکی از مهم‌ترین چالش‌ها این است که دولت‌ها زیاد پا جلو نمی‌گذارند و اطلاعات دقیقی ارائه نمی‌کنند و در اعلان‌های خود به سازمان وقت چندانی نمی‌گذارند و گزارش‌های جامعی نمی‌دهند.

تا زمانی که نمی‌دانیم چه میزان و به چه چیزی یارانه داده می‌شود، حل مساله یارانه‌ها بسیار سخت خواهد بود و از همین رو پلتفرمی که ایجاد شده نقطه امید است. اما واقعیت این است که سازمان تجارت جهانی برای بهبود کیفیت اعلان‌های کشورها باید تلاش بیشتری کند. کافی است که گزارش اخیر رئیس سازمان در خصوص یارانه‌ها و اقدامات جبرانی نگاه کنید که نشان می‌دهد نیمی از اعضاء، همین اعلان‌های ناقص خود را هم برای سال ۲۰۲۱ تا تاریخ نهایی اعلام شده ارسال نکرده‌اند و ۶۵ عضو بالغ بر سه سال است که گزارشی در این خصوص نداده‌اند.

این موضوع نشان می‌دهد که حجم کاری که باید انجام دهیم تا چه اندازه بزرگ است و اینکه دامنه اقدامات تا چه اندازه وسیع خواهد بود. دقت کنید که ادامه این عدم شفافیت باعث ناامیدی اعضاء فعال و تخریب باور آنها به کارکردهای سازمان شده است. البته وضع یا تغییر قوانین برای برخورد با این چالش چندان موثر نخواهد بود بلکه باید برای انجام این کار باید راهی بیابیم که بتوان از آن طریق با اعضاء به یک تفاهم مشترک برای رسیدن به یک اقدام مشترک رسید و با آنها در خصوص مسیر پیش رو سخن گفت و برای رسیدن به فضای سیاست‌گذاری مشترک بهتر تعامل داشت. آنچه که مهم است این است که هر چه سریع‌تر باید این اقدامات شروع شود، چون حجم وسیعی از یارانه‌ها به راه افتاده و لازم است در خصوص پیامدهای آن بر کل سیستم تجارت جهانی به یک مفاهمه رسید.

۸- پیامدهای بی عملی فعلی چیست؟

«سیسیلیو مال استروم»

کاملا مشخص است که با چه فوریتی مواجه‌ایم. درست است که توجه به بحران اقلیمی بسیار ضروری است اما (سیاست‌های صنعتی که به این بهانه اتخاذ شده‌اند) بر اساس آنچه شما دو نفر فرمودید عواقب وخیمی بر نظامات چندجانبه تجاری خواهد گذاشت. اگر بخواهم مقداری ساده‌سازی کنم، تحقیقات زیادی نشان می‌دهند که تأثیر یارانه‌های اقلیمی آنطور که تخمین زده می‌شود، می‌تواند چندان مثبت نباشد و ضمن اینکه می‌تواند منجر به نوآوری و بهره‌وری بیشتر نشود، خطر ایجاد شکاف‌های بیشتری میان کشورهای جنوب و شمال را به همراه دارد. بگذارید اینجا بحث را اینگونه پی بگیریم که عواقب بی‌عملی و فقدان یک سیاست‌گذاری مشخص چیست؟ منظورم این است که در حال حاضر گزارش‌های زیادی در خصوص اهمیت پلتفرم اطلاعات یارانه‌ها بیرون آمده، اما اگر به همین میزان اکتفا شود و بحث و گفتگو جدی در سطوح سیاسی در سطح فنی لازم بین کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی پا نگیرد و بلکه کار از کنترل خارج شود، چه خطراتی برای کل نظام چندجانبه تجارت جهانی محتمل است؟ نمی‌دانم کدام یک از شما دو نفر می‌خواهد شروع کننده بحث باشد. بفرمایید

«آنابل گونزالس»

اجازه بدهید در پاسخ به این سوال شما من شروع‌کننده باشم و برخی رهیافت‌های شخصی را با همگان در میان بگذارم. در این زمینه اعتقاد به تحلیل «۵ سی (5C)» دارم. «سی اول-copycat» شیوع رفتارهای تقلیدگرانه و کپی‌کارانه است. به محض آنکه یک کشور شروع به اعمال پاره‌ای سیاست‌ها کند، کشورهای دیگر هم می‌خواهند از آن کشور تقلید کنند. این را عینا امروز در عرصه جهانی شاهدیم. «سی دوم-competition» راه افتادن رقابت‌های از نوع «این به آن در» است. اگر کشوری برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی در یک صنعت یا خدمت یارانه‌ای بدهد، کشور دیگر نیز شروع به اعطا یارانه‌ای از نوع دیگر می‌کند و قبلا این را دیده‌ایم و امروز امر معمولی شده است. «سی سوم-countermeasures» اقدامات تلافی‌جویانه متقابل است. سیاست‌هایی از این دست بسیار برای تجارت جهانی مخرب است. «سی چهارم-circumvention» دور زدن این اقدامات تلافی جویانه است. مثلا یک راه دور زدن این است که یک کشور اقدام به اقامه دعوای میلیارد دلاری در سازمان تجارت جهانی علیه یارانه‌های پرداختی کشور دیگر کند و راه‌های متعدد دیگری که برای دور زدن وجود دارد. «سی پنجم-conflict» شکل‌گیری مناقشات و ستیزه‌هایی است که برای تجارت و سرمایه‌گذاری جهانی بسیار گران تمام می‌شود.

آنچه مهم است پیامدهای این «پنج سی» در دستیابی به اهداف اساسی است که یارانه‌ها برای رسیدن به آنها پرداخت شده بودند. مثلا در حوزه یارانه‌های زیست‌محیطی، اگر اثر

پرداخت این یارانه‌ها در تولید یک محصول یا فناوری در یک کشور، با افزایش تعرفه وارداتی بر روی آن محصول یا فناوری در کشور دیگر جبران شود، آنگاه آن هدف اساسی یعنی رسیدن به صنعت با نشر خالص کربن صفر، ممکن است هم بسیار گران تمام شود، همان زمان‌برتر شود، به همه کشورها با سرعت مورد نظر تسری پیدا نکند و در پایان روز، این اقدامات تلافی‌جویانه نه تنها ممکن است اهداف تجاری مد نظر را دچار آسیب کند، که در جای خود بسیار اهمیت دارد، بلکه به دلیل چالشی شدن فضای تعامل فعلی و چشم‌اندازهای آتی، دستیابی به دیگر اهداف نیز دچار مشکل می‌شود.

نگاهی به مطالعات سازمان تجارت جهانی در موضوع یارانه‌ها، در خواهیم یافت که از سال ۲۰۱۰ به این سو، متداوما یارانه‌های صنعتی در حال افزایش بوده‌اند و من بیم آن را دارم که بر شدت آنها نیز اضافه شود. لذا بر این عقیده‌ام که سازمان در حال حاضر در سنگر خط مقدم مقابله با این چالش اساسی قرار دارد و البته که برخی گفتگوها را به شکل دوجانبه شروع کرده است. آنچه ضرورت دارد این است که گفتمان مشترک در مورد این موضوع در میان بازیگران اصلی صنعتی که جیب‌های بزرگی برای پرداخت یارانه‌ها دارند راه بیفتد و البته نگرانی‌هایی نیز از جانب کشورهای در حال توسعه وجود دارد. کشورهای در حال توسعه که به یارانه‌ها به عنوان ابزاری برای صنعتی‌شدن و متنوع‌شدن صنایع خود نگاه می‌کنند، می‌خواهند اطمینان یابند که در دستورالعمل نهایی اقدام متقابل و جریمه‌ای برای اعمال این ابزارها در نظر گرفته نشود. در کل فکر می‌کنم الان زمانی است که باید بنشینیم و به تحلیل تمامی مولفه‌های پیرامون موضوع بپردازیم و ببینیم که بهترین کاری که می‌توانیم انجام دهیم کدام است.

۹- اثر مخرب یارانه‌ها بر تجارت

«سیسیلیو مال‌استروم»

«اینو» چیزی برای اضافه کردن به گفته‌های «آنابل» داری؟

«اینو مَنِک»

من کاملا با «پنج سی» که «آنابل» گفت همراهی دارم و البته که این شیوه خوبی هم برای به خاطر سپردن چالش‌های پیش رو است. به ویژه در خصوص آن قسمت گفته‌های «آنابل» در اثر مخرب یارانه‌ها بر تصمیمات تجاری و سرمایه‌گذاری، می‌خواهم اضافه کنم که این اثری سریع و بی‌درنگ است که جای پای خود را به سرعت در سیستم‌های معاملاتی نشان می‌دهد. به گمانم به همین دلیل است که اتحادیه اروپا تا این اندازه زیاد در خصوص قانون کاهش تورم آمریکا نگران است. مثلا بر اساس این قانون یارانه‌ها بین یک سوم یا نیمی از هزینه‌های عملیاتی یک کارخانه باتری‌سازی خودروهای الکتریکی را پوشش می‌دهند و لذا شرکت‌های مختلف برای دستیابی به آنها در صف خواهند ایستاد و جریان تولید به سمت آمریکا منحرف می‌شود. درک این موضوع اصلا سخت نیست که چرا با این مشوق‌های قوی، شرکت‌ها برنامه‌های خود را تغییر دهند و سرمایه‌گذاری در آمریکا را انتخاب می‌کنند و البته این چیزی است که باید نگران آن باشیم.

با نگاهی وضعیت موجود در خصوص یارانه‌ها، در می‌یابیم که آمریکا، اروپا و چین مسئولی نیمی از سیاست‌های یارانه‌ای مضحک موجود در عرصه جهانی هستند و از آنجا که به ندرت کشوری یافت می‌شود که در قبال این سیاست‌ها از عهده رقابت برآید، لذا اینجا نگرانی مهم دیگری در خصوص نابرابری‌های درآمدی در عرصه جهانی و فراگیر شدن شکوفایی اقتصاد جهانی میان تمامی کشورها پیش می‌آید. به نظرم اگر شرایط رقابتی بین این سه حوزه ادامه یابد و آنها نتوانند به یک هماهنگی در خصوص فراگیری میزان انتفاع این یارانه‌ها برسند، وضعیت همه کشورها بدتر می‌شود. لذا جای آن دارد که سریعا وارد این گفتمان شویم که مساله اقلیم و آب و هوا یک مساله جهانی است و همه به آن اهمیت می‌دهند و این چالش جهانی نیازمند یک راه‌حل جهانی نیز هست و هیچ کشوری نباید به شکل داخلی و منفرد به آن نگاه کند (و سیاست صنعتی مستقلی به این بهانه در پیش گیرد). اگرچه پاره‌ای موارد خاص هم هست که نیاز است برخی سیاست‌های داخلی به اجرا گذاشته شوند اما مهم این است که مهم این است که به خوبی، شفاف و روشن مشکلی که باید با آن مقابله شود تعریف شود و راه‌حلی اتخاذ شود که به دیگر کشورها آسیبی وارد نشود.

۱۰- یارانه‌های صنعتی و کشاورزی

«سیسیلیو مال‌استروم»

سوالات زیادی پیرامون این موضوع مطرح است و شما هر دو به انواعی از یارانه‌ها اشاره کردید اما بحث تا اینجا عموما حول و حوش یارانه‌های صنعتی و سیاست‌های صنعتی شکل گرفت که به ویژه موضوع کشورهای صنعتی است. اما بسیاری از کشورهای در حال توسعه ترجیح می دهند در مورد یارانه‌های کشاورزی هم صحبت کنند. راه حل رفع مشکلات بالقوه در زمینه یارانه‌های کشاورزی

چیست؟ می‌دانیم که «آنابل» به واسطه حوزه کاری که دارد که خوبی با این موضوع دست و پنجه نرم کرده، حال سوال این است که آیا می‌توان با یک اقدام مشترک مساله را به شکلی حل کرد که به مساله یارانه‌های صنعتی و کشاورزی به نوعی به اتفاق پرداخته شود؟

«آنابل گونزالس»

خوب از دیدگاه یک ا قتصاددان چندان مهم نیست که یارانه‌ها در حوزه صنعت باشد یا در حوزه کشاورزی. اگر آنها واجد «سرریزهای مرزی» منفی باشد، هر کدام که باشند باید مورد رسیدگی قرار گیرند. البته طبیعی است که برای کشورهایی که ساختار اقتصادی کشاورزی محور دارند، این موضوع اهمیت بسزایی دارد. یکی از کارهایی که به تازگی در سازمان تجارت جهانی انجام دادیم این است که توافق نامه‌ای برای محدود کردن یارانه‌های مضر شیلات به انجام رساندیم که برای رسیدن به آن زمانی زیادی صرف شد. از آنجا که یارانه‌های شیلات به شدت از نظر سازمان تجارت جهانی مضر هستند اما در عین حال کشورهای فقیر در تامین معیشت مردمان خود به شدت به اقیانوس‌ها وابسته‌اند، به نظرم در سازمان تجارت جهانی یک پیشرفت مهم را تجربه کردم که البته فکر می‌کنم نیاز به مصوبات بیشتری داریم و این تازه گام اول است.

در حوزه کشاورزی باید کارهای بیشتری انجام دهیم. تعدادی از کشورها در حال مذاکره برای یارانه‌های مربوط به سوخت‌های فسیلی هستند که در جای خود بسیار با اهمیت است. قبول دارم که امروز تمرکز بیشتری در سازمان بر روی یارانه‌های صنعتی پیدا کرده‌ایم اما بسته به اینکه مزیت کشورهای مختلف در کدام است و ساختارهای اقتصادی آنها به کدام یک از این دو نوع یارانه وزن بیشتری می‌دهد، اهمیت رفع کاستی‌های قوانین مربوط به یارانه‌های صنعتی و رفع نواقص قوانین مربوط به حوزه کشاورزی نیز برای آن کشور تفاوت می‌کند

۱۱- سازمان تجارت جهانی چه اقدامی می‌تواند انجام دهد؟

«سیسیلیو مال‌استروم»

«اینو» چیزی برای اضافه کردن داری؟

«اینو مَنِک»

بله حتما، چند مساله را اینجا لازم است مطرح کنم. به نظرم لازم است به این فکر کنیم که سازمان تجارت جهانی و اعضاء آن چه کاری می‌تواند انجام دهند تا اولویت‌های اعضا بهتر درک شوند و سپس باید تدابیری برای تقویت شیوه‌های مقابله با تخلفات اندیشیده شود. اینجا به همان نکته‌ای برمی‌گردم که «آنابل» هم به نوعی به آن اشاره داشت و آن این دو نگرانی است که برخی دستورالعمل‌های موجود یا به اندازه کافی قوی نیستند و یا اجازه انعطاف کافی نمی‌دهند. به نظرم باید همزمان به این دو نگرانی بپردازیم که رویه‌های موجود را هم تقویت و هم منعطف‌تر کنیم؛ چراکه گمان دارم این دو لزوما در تضاد با هم نیستند. به نظرم باید سه اقدام مهم را در دستور کار خود قرار دهیم.

ابتدا همان‌طور که پیش‌تر گفتم باید ببینیم یارانه خوب چیست و یارانه بد کدام است و اطمینان حاصل کنیم که محدودیت‌های بسیار سختی را برای یارانه‌های بد و مضر تعیین کرده‌ایم. اینجا حتما باید رویه‌های سخت‌گیرانه‌تری را در نظر بگیریم و راهی بیابیم که اطمینان یابیم یارانه‌های مضر (به مانند امروز) از کنترل سازمان تجارت جهانی خارج نشوند. برای این امر یک راه حل ساده این است که یارانه‌های خوب را به دقت تعریف کنیم.

دوم اینکه گزارش‌های کشورها و اعلان‌های آنها در پرداخت یارانه‌ها را بهبود ببخشیم و شفافیت بیشتری ایجاد کنیم. برای این منظور لازم است اسناد راهنمای لازم در تدوین این گزارش‌ها ابلاغ شوند و در آنها مواردی که جزء گروه‌های مختلف یارانه قرار می‌گیرند توسعه بیابند و برای این منظور حتما باید جریمه‌ای برای عدم اعلام یارانه‌ها در نظر گرفته شود تا اعضاء تشویق شوند که گزارش‌های یارانه خود را به موقع و دقیق ارسال کنند. دقیقا از اختلاف‌نظرهایی که در این زمینه ممکن است بروز کند اطلاع دارم و این پیشنهاد را با علم به این موضوع می‌دهد اما بر این عقیده‌ام که اتخاذ چنین سیاستی در حال حاضر بسیار اهمیت دارد. با توجه به شرایط موجود در عرصه جهانی و اهمیت موضوع یارانه‌ها و برای جلوگیری از هر گونه اعتراض حتی می‌توانیم برای یک بازه زمانی مشخص از الان، مثلا برای یک سال، ایراد هر گونه چالش از ناحیه اعضاء را هم ممنوع کنیم تا اعضاء تشویق (ناگزیر) به ارائه گزارش‌های لازم شوند. لازم است هر گونه یارانه‌ای که در سند راهنمای ابلاغی درج نشده را، صرف نظر از اینکه آنها در چه دسته‌ای از یارانه‌ها قرار می‌گیرد، قابل تعقیب و جریمه در نظر گرفت و به گمانم این روش دیگری برای نظم بخشیدن به روند گزارش‌های یارانه‌ها از ناحیه کشورها است. پس از آن باید به تقویت قوانین موجود در برخورد با رویه‌های غیرقانونی پرداخت. لازم است بدون منتظر ماندن برای به اجرا افتادن رویه‌های حل

اختلاف، درخواست‌های فوری‌تری برای پرداخت غرامت یا اعمال سیاست‌های تلافی‌گرانه در قبال پرداخت یارانه‌های ممنوعه از ناحیه یک کشور در نظر گرفته شود. به نظرم اعضاء نباید تا رسیدن به یک نقطه توازن منتظر باقی بمانند؛ چراکه با اجرایی شدن یک یارانه غیرقانونی از ناحیه کشور متخلف، آسیب‌دیدگی دیگر کشورها شروع می‌شود و ممکن است رویه‌های فعلی که عموما نگاه گذشته‌نگر دارند عموما به راه‌حل‌هایی می‌رسند که دیگر به کار کشورهای آسیب‌دیده نمی‌آید. به نظرم انجام اصلاحاتی در این زمینه بسیار ضروری و چاره‌ساز خواهد بود.

سوم اینکه در این خصوص باید تصمیم‌سازی شود که آیا می‌شود با تدبیری اعضاء متخلف به میزان یارانه غیرقانونی که پرداخت کرده‌اند، بازپرداخت داشته باشند یا خیر. هم‌اکنون در اتحادیه اروپا چنین رویه‌ای دارد کار می‌کند و هر عضو چنانچه برخلاف رویه کمک‌های دولتی عمل کرده باشند ملزم است کل مبلغ یارانه‌های پرداختی خود را به اتحادیه بازپرداخت کند و به نظرم لازم است رویه مشابه‌ای نیز در سازمان تجارت جهانی اعمال کنیم. به نظرم یکی از مهم‌ترین چالش‌های سازمان تجارت جهانی این است که به رغم تمامی مطالعات و زحماتی که کشیده شده، تاکنون نتوانسته به یک رویه موثر و مشخص برای اعمال سیاست‌های جدید مدنظر برسد و به رغم تلاش‌هایی که «دایره حقوق گمرکی» سازمان تجارت جهانی در بررسی رویه‌های خلاف قوانین داشته با شرایط فعلی امید اندکی به موفقیت در این زمینه دارم.

بر این عقیده‌ام که پیشنهاد دولت «بایدن» این است که متحدان این کشور نگرانی‌های خود نسبت به اقدامات به عمل آمده آمریکا را کنار بگذارند و از آن الگوبرداری کنند. این سازمان تجارت جهانی است که باید اطمینان حاصل کند سیاست‌های آمریکا در درازمدت نتیجه معکوس نداشته باشد و این کشور نسبت به پرداخت یارانه‌های مضر و مخرب تجارت اقدامی نکند. بنابراین باید سریعا نسبت به تقویت حوزه‌های پیش‌گفته اقدام کرد و با کار بر روی تقویت قوانین موجود و حصول اطمینان از پیروی و مشارکت اعضاء در این زمینه، برخورد متناسبی با واقعیت‌های امروز عرصه اقتصاد جهانی صورت گیرد.

۱۲- سازوکار حل اختلاف

«سیسیلیو مال استروم»

خوب این یک استدلال بسیار قانع کننده است که البته همه چیز به تمایل سیاسی اعضا برای مشارکت در این امر خلاصه می‌شود و برای اینکه این اتفاق بیفتد آنها همچنین باید از پیامدهای منفی برای هر کشور آگاه باشند نه فقط برای کل سیستم و شما گفتید البته هیچ مکانیزم حل و فصل اختلافی وجود ندارد که واقعا امروز کار کند. به نظرم به رغم تفاوت ماهوی که بین سازمان تجارت جهانی و اتحادیه اروپا وجود دارد، راه حل سوم شما می‌تواند کارگشا باشد. بد نیست در مورد مکانیزم‌های حل اختلاف بیشتر صحبت کنیم.

«آنابل گونزالس»

اجازه بدهید همینجا لحظه به بحث ورود کنم چون ممکن است این کار بزرگ و پیچیده مقداری ساده‌انگارانه دیده شود. اما همانطور که گفتم ما به تازگی شاهد توافق اعضا در زمینه یارانه های شیلات بودیم و این یک گام مهم است. البته توسعه این قوانین در زمینه‌های دیگر نیز دیده شده که نمونه‌هایی از آن را می‌توانید در موافقتنامه «تجارت آزاد آمریکا-مکزیک-کانادا» و قوانین ایالتی مندرج در آن و یا در «موافقتنامه جامع و مترقی اقیانوس آرام» و همچنین در موافقتنامه سرمایه‌گذاری میان اروپا و چین و دیگر در موافقتنامه‌های تجاری حوزه جنوب‌شرقی آسیا بیابید. لذا وضعیت موجود به این معنا نیست که دولت‌ها به این مسائلی که «اینو» عنوان کرد فکر نکرده‌اند، واقعیت این است که به همه این موارد هم اندیشیده‌اند و هم عمل کرده‌اند. مساله این است که با اقدامات اخیر در حوزه سیاست‌های صنعتی، لزوم اقدامی دوباره ضروری شده و همه اعضاء به خوبی وقوف دارند که هر چه نظم و انضباط بیشتر شود، یارانه‌های خوب می‌توانند مفید واقع شوند و بلکه به احیای تجارت کمک کنند. لذا هر چند رسیدن به توافقی جامع در حال حاضر در حوزه یارانه‌ها به نظر بعید و غیرممکن به نظر برسد، توفیق‌هایی که در برخی حوزه‌ها مانند شیلات در سازمان تجارت جهانی به دست آمده، نشان می‌دهد امکان‌پذیری‌ها چندان دور از دسترس نیست.

۱۳- نشست سیزدهم وزیران، سازمان تجارت جهانی، ابوظبی

«سیسیلیو مال استروم»

به ابتکار عملی که در شناسایی یارانه‌ها خوب، بد و زشت توسط چهار سازمان جهانی انجام شده اشاره کردید که می‌دانیم این ابتکار عمل‌ها با توجه به نوع سازمان‌های مختلفی که برشمردید، کشورهای مختلف را نیز درگیر کرده است. می‌دانیم که این مباحث در نشست‌های جی-۷ و جی-۲۰ نیز مطرح شده‌اند و در برخی مواقع شاهد تعاملات نزدیکی میان بیانیه‌های پایانی این نشست‌ها

و جمع‌بندی کمیته‌های مختلف سازمان تجارت جهانی هستیم. می‌دانیم که نشست وزرای بعدی تقریبا شش ماه دیگر در فوریه ۲۰۲۴ در امارات متحد عربی خواهد بود. به نظر شما امکان طرح مباحثی که در این نشست داشتیم در نشست وزرا وجود دارد؟

«آنابل گونزالس»

اجازه بدهید پیش از پاسخ به این سوال، اشاره‌ای به ضرورت هماهنگی دولت‌ها و دیگران بازیگران امر در حوزه یارانه‌ها و اتخاذ سیاست‌های اصلاحی داشته باشم. به نظرم در میان دستگاه‌های مختلف دولتی که همگی در امر یارانه‌ها دخیل و مهم‌اند و مثلا وزرای بازرگانی نقش برجسته‌ای دارند، اما کار اصلی در دست وزرای دارایی است که کیف پول را در اختیار دارند و پیامدهای مالی یارانه‌ها را تحمل می‌کنند.

بنابراین نوع نگاه وزرای دارایی در نوع سیاست‌های یارانه‌ای چه در سطح داخلی و چه در سطح جهانی اهمیت زیادی دارد و آنچه به ما بازمی‌گردد این است که برای توسعه تجارت جهانی لازم است این دسته از وزرا را در نشستی گردهم آوریم که ماموریت نشست سیزدهم یکی همین است. مباحث اولیه اخیرا در میان وزرای دارایی کشورهای عضو شروع شده است و در نظر داریم در این نشست در ابوظبی به طور جدی به این موضوع بپردازیم.

اما اطمینان دارم که به رغم اهمیت بسزایی که در حال حاضر یارانه‌های صنعتی پیدا کرده‌اند، در این نشست موضوع یارانه‌های کشاورزی شیلات یکی از موضوعات اصلی روی میز خواهد بود، زیرا ما به دنبال آن هستیم که امیدوارم یارانه‌های شیلات را که در نشست دوازدهم وزرا بر سر آن توافق شده بود را تصویب و به اجرا نزدیک‌تر کنیم. اعمال یک سقف تشویقی برای یارانه‌های این حوزه برای کشورهای در حال توسعه و بررسی دستورالعمل‌های آن یکی از موضوعات اصلی نشست ابوظبی است. در خصوص یارانه سیاست‌های صنعتی که همه می‌دانند گرچه موضوع بسیار پیچیده‌ای است، اما شروع بحث در خصوص آن امری ضروری است و احتمالا کمیته‌ای از وزرا یا سفرای آنها برای شکل‌گیری و ادامه این بحث در نشست سیزدهم ایجاد شود.

۱۴- زمینه‌های پیشرفت

«سیسیلیو مال استروم»

«اینو» از نظر شما آیا در این نشست یا دیگر نشست‌های بین‌المللی که وزرای کشورهای مختلف گردهم می‌آیند، زمینه‌ای برای پیشرفت در این زمینه وجود دارد.

«اینو مَنِک»

در اینکه زمینه پیشرفت زیادی وجود دارد کاملا با «آنابل» موافقم و البته که در مورد شیلات دیدیم که چه چیزی ممکن هم هست. من فکر می کنم این مهم است که به یاد داشته باشیم که رسیدن به توافق شیلات هم در نقطه نهایی چه دستاوردی داشت. یک دستاورد اصلی این توافق ایجاد گروه جدیدی از یارانه‌های ممنوعه بود که یکی از توصیه‌های سه‌گانه‌ای است که پیش‌تر ذکر کردم. واقعیت این است که وقتی اعضا انگیزه مناسبی برای انجام کارهای مهم داشته باشند، به نتیجه می‌رسند. در خصوص نشست سیزدهم و موضوع یارانه‌ها بر این عقیده‌ام که تا رسیدن به نقطه‌ای که موضوع یارانه‌های صنعتی در دستور کار نشست وزرا قرار بگیرد، فاصله زیادی داریم و لذا بسیار بعید می‌دانم چیزی در حد بازبینی و بازنویسی «توافقنامه یارانه‌ها و سیاست‌های جبرانی» روی میز آن قرار بگیرد. احتمالا در این حد که مشکلات چیست بحث خواهد شد و البته که در همین سطح گفتگو کردن هم بسیار مهم است؛ چراکه عدم گفتگو به خودی‌خود یک مشکل بسیار بزرگ‌تر است و لذا طرح مباحث اولیه در این زمینه حتما نقطه مثبتی است.

اما برای من که در واشنگتن نشسته‌ام فکر می‌کنم مسئله بزرگ‌تر این است که اینجا در مباحث پیرامون موضوع سیاست‌های صنعتی اخیر و یارانه‌ها چه اتفاقی دارد می‌افتد. ما باید در واشنگتن در خصوص هدف از پرداخت یارانه‌ها، اینکه مشکل چیست، شکست بازار چیست و چه ابزارهایی برای رفع آن مناسب است بسیار شفاف‌تر باشیم. من فکر می‌کنم اگر به آنچه دولت انجام می‌دهد نگاه کنیم، در حال حاضر دو هدف اصلی سیاست صنعتی خود را در رقابت با چین و مبارزه با تغییرات اقلیمی با هم ترکیب کرده که این می‌تواند اثربخشی اقدامات اقلیمی را تضعیف کند؛ چراکه موضوع چین را از موضوع اقلیم جدا کرده در حالی که چین بعنوان یک کشور اصلی آلاینده باید خود بخشی از راه حل اهداف قسمت اقلیم و نه صرفا مشکلی در اهداف قسمت رقابت باشد. به نظرم اتخاذ چنین رویه‌ای از جانب آمریکا این خطر را نیز به دنبال دارد که شرکای تجاری این کشور که با چین جنگ‌طلبی خاصی ندارند و بلکه برای این کشور نقشی سازنده متصور هستند، به تدریج نسبت به سیاست‌های آمریکا دلزده، بیزار و روی‌گردان شوند. به جای آن باید به این فکر کرد که چگونه می‌توان برخی اهداف اقلیمی مشترک با چین تعریف کرد. به نظرم سازمان تجارت جهانی می‌تواند در این زمینه کمک‌کننده باشد و در آن می‌توان فضای سیاسی لازم برای گفتگوهای واقعا فنی و مصالحه‌جویانه برای رفع مشکلات مختلف به بحث گذاشت.

۱۵- دلایل امنیت ملی

«سیسیلیو مال‌استروم»

هر دو موردی که ذکر کردی در واقع پرداختن به موضوع یارانه‌هایی است که گویا اشتیاق بیشتری به آنها از منظر امنیت ملی وجود دارد و این استدلال امنیت ملی مختص زمان حاضر هم نیست و چیزی است که از گذشته دور و مدت‌ها قبل از مسائل اقلیمی شنیده بودیم، و همین مساله را واقعا دشوارتر می‌کند؛ چراکه وقتی بحث امنیت ملی به میان می‌آید، یعنی اجرای سیاست الزام‌آور می‌شود. در مباحث خودتان پژوهشگران را از سراسر جهان تشویق به ورود به تحلیل اطلاعات یارانه‌های صنعتی کردید. آیا این چهار سازمان و به طور مشخص سازمان تجارت جهانی برنامه مشخصی برای این موضوع دارند. نوعی طرح برای ترویج برخی زمینه‌های تحقیقاتی در حوزه سیاست‌های صنعتی و یارانه‌های آن یا ایجاد یک رشته دانشگاهی در این زمینه

«آنابل گونزالس»

به نظرم این سوال بسیار به جایی است. آن طور که خبر دارم این چهار سازمان قرار است کنفرانسی در این زمینه برگزار کنند و دعوت به صدور فراخوانی برای پیشنهادات برای دانشگاهیان خواهند کرد تا مقالات خود را ارائه دهند و به طور گسترده‌تر دستاوردهای خود را با جامعه دانشگاهی و سیاست‌گذاران امر به اشتراک خواهند گذاشت. امیدوارم این اقدامی باشد که میان دانشگاهیان و پژوهشگران انگیزه لازم را ایجاد کند.

«اینو» در این زمینه کارهای خارق‌العاده‌ای انجام داده و ما امیدواریم که او و دیگران هر چه بیشتر در مورد این مسائل بیاندیشند چراکه مسائل مربوط به نقش دولت و پیامدهای مداخله آنها ذاتا مسائل پیچیده‌ای هستند. گاهی اوقات حتی اقداماتی که خوب و مثبت هستند به صرفه تمام نمی‌شوند و لذا این ماهیت می‌طلبد که جنبه‌های مختلف و پیچیده موضوع مورد بررسی قرار گیرد. همانطور که فکر می‌کنم پیش‌تر هم اشاره کردم، در این مسیر به کمک همه نیاز داریم و سعی خواهیم کرد این مهم را با راه‌اندازی کنفرانسی در مورد یارانه‌ها و بیان آنچه می‌دانیم و نمی‌دانیم در این زمینه ها شروع کنیم.

سخن پایانی

«سیسیلیو مال‌استروم»

این خبر بسیار خوبی است و امیدوارم مخاطبین برنامه در جامعه دانشگاهی که این سخنرانی را گوش می‌دهند، این موضوع را جدی بگیرند. فراموش نکنیم اگرچه در نهایت این اهل سیاست هستند که تصمیم‌سازی می‌کنند اما آنها باید مبتنی بر واقعیت و مبتنی بر شواهد اقدام کنند و در شرایط حاضر که اتفاقات خیلی سریع از پس یکدیگر در حال وقوع است این مهم اهمیت بیشتری دارد. یارانه حیوانی نیست که قبلا بر روی سیاره‌مان ندیده باشیم. ما در این زمینه دانش انباشته مناسبی داریم و لازم است آنچه تا کنون داشته‌ایم را با آنچه امروز به دست آمده با هم ادغام کنیم.

«آنابل گونزالس» و «اینو مَنِک» عزیز از شما بسیار سپاسگزارم که به ما کمک کردید بفهمیم هم اکنون چه اتفاقی دارد می‌افتد و چه اقداماتی لازم است که بیفتد و از همه شما که این برنامه را گوش دادید یا منعکس می‌کنید سپاسگزارم. امیدوارم هر کجا که هستید بعد از ظهری زیبا داشته باشید.